

Seat No. : _____

NI-139

November-2018

M.A., Sem.-III

**506 : Economics
(Industrial Economics)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રશ્નપત્રમાં દર્શાવેલ પ્રશ્નક્રમાંક જ તમારી ઉત્તરવહીમાં દર્શાવો.

1. (A) બજાર માળખાના માપનના વિવિધ પરિમાણો સવિસ્તાર ચર્ચો. 14

અથવા

આલ્ફ્રેડ વેબરનો સ્થાનીયકરણનો સિદ્ધાંત આકૃતિની મદદથી સવિસ્તાર સમજાવો અને આ સિદ્ધાંતની મર્યાદાઓ જણાવો.

(B) એક-બે લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈ ચાર) 4

- (1) “બજાર માળખા”નો અર્થ શું છે ?
- (2) ઔદ્યોગિક અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું ?
- (3) ઉદ્યોગોનું સ્થાનીયકરણ એટલે શું ?
- (4) ઉદ્યોગોના સ્થાનીયકરણને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો.
- (5) વિસ્તૃતીકરણનો અર્થ જણાવો.
- (6) જોડાણ એટલે શું ?

2. (A) નવી ઔદ્યોગિક નીતિનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

ભારતમાં ઔદ્યોગિક વિકાસના વિવિધ પ્રશ્નો ચર્ચો.

(B) એક-બે લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈ ચાર) 4

- (1) ઔદ્યોગિક નીતિનો અર્થ શું છે ?
- (2) વિદેશી મૂડી એટલે શું ?
- (3) નાના પાયાના ઉદ્યોગોના પ્રશ્નો જણાવો.
- (4) જાહેર ક્ષેત્રના સાહસોનો અર્થ શું છે ?
- (5) 1956ની નીતિના હેતુઓ કયા છે ?
- (6) BIFR નું આખું નામ શું છે ?

3. (A) ભારતમાં શ્રમને લગતાં જુદા-જુદા કાયદાઓ ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. 14
- અથવા**
- ઔદ્યોગિક ઝગડાઓને રોકવા તથા સમાધાન માટેની વ્યવસ્થાની ચર્ચા કરો.
- (B) એક-બે લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈ ત્રણ) 3
- (1) સામાજિક સલામતીનો અર્થ જણાવો.
 - (2) સામાજિક સહાય એટલે શું ?
 - (3) ઔદ્યોગિક ઝગડાની વ્યાખ્યા આપો.
 - (4) ભારતમાં સામાજિક સલામતીના પગલાં જણાવો.
 - (5) મજૂર સંગઠનનો અર્થ જણાવો.
4. (A) ઔદ્યોગિક નાણા પ્રબંધનો અર્થ, મહત્ત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર સવિસ્તાર સમજાવો. 14
- અથવા**
- નાણા વ્યવસ્થાના વિભિન્ન જોખમો નિવારવાની અને વહેંચવાની પદ્ધતિઓ વર્ણવો.
- (B) એક-બે લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈ ત્રણ) 3
- (1) ઔદ્યોગિક નાણા પ્રબંધના સ્ત્રોતો કયા છે ?
 - (2) “Institutional Finance”ના વિવિધ પ્રકારો જણાવો.
 - (3) ડિબેન્ચર્સનો અર્થ શું છે ?
 - (4) શેરમૂડી એટલે શું ?
 - (5) નાણા વ્યવસ્થાના બાહ્ય અને આંતરિક સ્ત્રોતો વચ્ચેના કોઈ બે તફાવત આપો.
-

Seat No. : _____

NI-139

November-2018

M.A., Sem.-III

**506 : Economics
(Industrial Economics)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Write the no. of the question as per the question paper.

1. (A) Explain in detail various dimensions to measure market structure. **14**

OR

Discuss in detail the location theory of Alfred Weber with the help of a diagram.
Also draw out the limitations of this theory.

- (B) Answer in **one** or **two** lines : (Any **four**) **4**

- (1) What do you mean by 'Market Structure' ?
- (2) What is Industrial Economics.
- (3) What is localisation of industries ?
- (4) Enumerate factors affecting localisation of industries.
- (5) Give the meaning of diversification.
- (6) What do you mean by integration ?

2. (A) Critically evaluate New Industrial policy. **14**

OR

Discuss in detail problems of industrial development in India.

- (B) Answer in **one** or **two** lines : (Any **four**) **4**

- (1) What do you mean by Industrial Policy ?
- (2) What is foreign capital ?
- (3) Enumerate the problems of small scale industries.
- (4) What do you mean by public sector enterprises ?
- (5) What are the objectives of 1956 policy ?
- (6) What is the full form of BIFR ?

3. (A) Write a note on various labour legislation in India. 14

OR

Discuss the preventive as well as settlement machinery to solve industrial disputes.

- (B) Answer in **one** or **two** lines : (Any **three**) 3

- (1) Give the meaning of social security.
- (2) What is social assistance ?
- (3) Define industrial dispute.
- (4) State social security measures in India.
- (5) What do you mean by trade union ?

4. (A) Explain in detail meaning, importance & scope of industrial finance. 14

OR

Describe methods of avoiding & distributing various risks of finance.

- (B) Answer in **one** or **two** lines : (Any **three**) 3

- (1) What are the sources of industrial finance ?
 - (2) What are the different types of Institutional Finance ?
 - (3) What do you mean by debentures ?
 - (4) What is share capital ?
 - (5) Point out any two differences between external & internal sources of finance.
-

NI-139

November-2018

M.A., Sem.-III**506-EB : Economics
(Mathematical Economics)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (A) બે વસ્તુના સંદર્ભમાં સ્લટ્સ્કીનું સમીકરણ મેળવો અને તેનું આર્થિક અર્થઘટન કરો. 14

અથવા

એક ગ્રાહકનું તુષ્ટિગુણ વિધેય $U = q_1 q_2^{1.5}$ હોય અને બજેટ બંધન $4q_1 + 5q_2 = 100$ હોય તો મહત્તમ તુષ્ટિગુણ માટે તેની q_1 અને q_2 ની ઈષ્ટતમ વસ્તુ ખરીદી મેળવો.

- (B) બહુવૈકલ્પિક પસંદગીના પ્રશ્નો : 4

- (1) તટસ્થ રેખાનો ખ્યાલ આપનાર અર્થશાસ્ત્રી

- (a) માર્શલ
- (b) હિક્સ
- (c) કેઈન્સ
- (d) ઉપરના એકપણ નહિ

- (2) એક વસ્તુનો ભાવ (P) ₹ 5 છે, અને જો કુલ આવક (R) = ₹ 100 હોય, તો તેનું કુલ ઉત્પાદન કેટલું હશે ?

- (a) 20
- (b) 25
- (c) 10
- (d) 50

- (3) $U = q_1 q_2$ તુષ્ટિગુણ વિધેયમાં જો $q_1 = 2$ અને $q_2 = 3$ હોય, તો $U = ?$

- (a) 5
- (b) 8
- (c) 4
- (d) 6

- (4) નીચેનામાંથી શું સાચું છે ?

- (a) આવક અસર = અવેજી અસર + કિંમત અસર
- (b) કિંમત અસર = આવક અસર + અવેજી અસર
- (c) અવેજી અસર = કિંમત અસર + આવક અસર
- (d) ઉપરનું એકપણ નહિ

2. (A) કોબ ડ્રગ્લાસ ઉત્પાદન વિધેય જણાવો અને તેના ગુણધર્મો સમજાવો.

14

અથવા

CES ઉત્પાદન વિધેય જણાવો અને તેના લક્ષણો ચર્ચો.

(B) બહુવૈકલ્પિક પસંદગીના પ્રશ્નો :

4

(1) સ્થિર કદ મળતરનો નિયમ લાગુ પડતો હોય, તો કોબ ડ્રગ્લાસ ઉત્પાદન વિધેય $Q = Ak^{\alpha}L^{\beta}$ માં $\alpha + \beta$ ની કિંમત શું હશે ?

(a) > 1

(b) < 1

(c) $= 1$

(d) 0

(2) જો $C = \phi(9) + b$ એક અર્થ વિધેય હોય, તો તેમાં 'b' શું દર્શાવે છે ?

(a) સ્થિર અર્થ

(b) અસ્થિર અર્થ

(c) વધતું અર્થ

(d) ઘટતું અર્થ

(3) ઉત્પાદકનું તર્કબદ્ધ વર્તન એટલે

(a) મહત્તમ અર્થ

(b) મહત્તમ નફો

(c) મહત્તમ સંતોષ

(d) ઉપરનું એકપણ નહિ

(4) નીચેનામાંથી ઉત્પાદન અર્થ વિધેય કયું છે ?

(a) $C = f(Q)$

(b) $Q = f(c)$

(c) $Q = f(l, k)$

(d) ઉપરનું એકપણ નહિ

3. (A) એક ઈજારાદાર પેઢીનું માંગ વિધેય $P = 500 - 10Q$ છે, અને કુલ ખર્ચ વિધેય $C = 100 + 20Q$ છે.

14

- (1) આપેલા વિધેયોને આધારે પેઢીને મહત્તમ નફો કરવા માટે કેટલી કિંમત રાખવી જોઈએ ?
- (2) સમતુલિત કિંમતે સમતુલિત ઉત્પાદન મેળવો.
- (3) જો પેઢીનું ધ્યેય કુલ આવક મહત્તમ કરવાનું હોય, તો તે કિંમત (P) અને ઉત્પાદન (Q) ના કયા મૂલ્યો માટે શક્ય બનશે ?

અથવા

પૂર્ણ હરિફાઈમાં પેઢીનું કુલ ખર્ચ વિધેય $C = 200 + 10Q + \frac{5}{2}Q^2$ અને બજાર કિંમત ₹ 50 છે. સમતુલા સમયે પેઢીની કુલ આવક, કુલ ખર્ચ, મહત્તમ નફો અને કુલ ઉત્પાદન શોધો.

- (B) બહુવૈકલ્પિક પસંદગીના પ્રશ્નો :

3

- (1) જો $\pi =$ નફો, $R =$ આવક અને $C =$ ખર્ચ હોય, તો નીચેનામાંથી શું સાચું છે ?
 - (a) $R = \pi - C$
 - (b) $C = R - \pi$
 - (c) $\pi = R + C$
 - (d) $\pi = R - C$
- (2) એક વસ્તુનો ભાવ (P) ₹ 10 હોય, અને તેનું ઉત્પાદન (Q) 5 એકમ હોય, તો કુલ આવક (R) શોધો.
 - (a) ₹ 15
 - (b) ₹ 5
 - (c) ₹ 50
 - (d) ₹ 100
- (3) પેઢીની સમતુલાની શરત –
 - (a) $\frac{dR}{dQ} = \frac{dC}{dQ}, \frac{d^2R}{dQ^2} < \frac{d^2C}{dQ^2}$
 - (b) $\frac{dR}{dQ} = \frac{dC}{dQ}, \frac{d^2R}{dQ^2} > \frac{d^2C}{dQ^2}$
 - (c) $\frac{dR}{dQ} = \frac{dC}{dQ}, \frac{d^2R}{dQ^2} = \frac{d^2C}{dQ^2}$
 - (d) ઉપરનું એકપણ નહિ

4. (A) એક IS – LM મોડેલ નીચે મુજબ આપેલું છે :

14

$$Y = C + I + G$$

$$C = 80 + 0.3Y$$

$$I = 25 + 0.2Y - 8r$$

$$G = 80$$

$$L = 60 + 0.6Y - 3r$$

$$L = \bar{M}$$

$$\bar{M} = 156 \text{ (સ્થિર)}$$

- (i) IS – LM ના સમીકરણો શોધો.
- (ii) મોડેલનો ઉકેલ મેળવો તથા Y અને r ની સમતોલ કિંમતો શોધો.
- (iii) ધારો કે \bar{M} માં ફેરફાર થઈને 300, થાય તો Y અને r ની સમતોલ કિંમત પર શું અસર થશે ?

અથવા

- (i) કેઈન્સનું સમગ્રલક્ષી આર્થિક મોડેલ ઉદાહરણ આપીને સમજાવો.
- (ii) આવક નિર્ધારણનું પ્રશિષ્ટ મોડેલ સમજાવો.

(B) બહુવૈકલ્પિક પસંદગીના પ્રશ્નો :

3

(1) IS-રેખાનો ઢાળ

- (a) ધન (b) ઋણ
- (c) શૂન્ય (d) અનંત

(2) LM-રેખાનો ઢાળ

- (a) ધન (b) ઋણ
- (c) શૂન્ય (d) અનંત

(3) જો $Y = C + I$ સમગ્રલક્ષી આર્થિક માંગ વિધેય હોય, અને $Y = C + S$ સમગ્રલક્ષી આર્થિક પુરવઠા વિધેય હોય, તો સમતુલાનું સમીકરણ કયું ?

- (a) $I = S$ (b) $Y = I$
- (c) $Y = S$ (d) $I = C$

Seat No. : _____

NI-139

November-2018

M.A., Sem.-III

**506-EB : Economics
(Mathematical Economics)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Derive Slutsky Equation for two commodities and give Economic interpretation of it. 14

OR

A consumer's utility function is $U = q_1 q_2^{1.5}$ and budget constraint is $4q_1 + 5q_2 = 100$. Find out the optimum commodities purchasing of q_1 and q_2 for maximum Utility.

- (B) Multiple choice questions :

4

- (1) The Economist who gave the concept of Indifference curve is
(a) Marshall (b) Hicks
(c) Keynes (d) None of the above
- (2) A commodity's price (P) is ₹ 5 and total revenue (R) is ₹ 100, then find it's total output.
(a) 20 (b) 25
(c) 10 (d) 50
- (3) In utility function $U = q_1 q_2$, if $q_1 = 2$ and $q_2 = 3$ then $U = ?$
(a) 5 (b) 8
(c) 4 (d) 6
- (4) What is true from the following ?
(a) Income Effect = Substitution Effect + Price Effect
(b) Price Effect = Income Effect + Substitution Effect
(c) Substitution Effect = Price Effect + Income Effect
(d) None of the above

2. (A) State Cobb-Douglass production function and Explain it's properties (Characteristics). 14

OR

State the CES production function and explain it's characteristics.

- (B) Multiple choice questions : 4

- (1) What will be the value of $\alpha + \beta$ in Cobb-Douglass production function $Q = Ak^\alpha L^\beta$ when there is a constant return to scale ?
- (a) > 1 (b) < 1
(c) $= 1$ (d) 0
- (2) What shows by 'b' in cost function $C = \phi(g) + b$.
- (a) Fixed cost (b) Variable cost
(c) Increasing cost (d) Decreasing cost
- (3) Producer's rational behaviour means
- (a) Maximum cost (b) Maximum Profit
(c) Maximum Utility (d) None of the above
- (4) Which of the following is the production cost function ?
- (a) $C = f(Q)$ (b) $Q = f(c)$
(c) $Q = f(l, k)$ (d) None of the above

3. (A) The Demand function of a monopolist firm is $P = 500 - 10Q$ and total cost function is $C = 100 + 20Q$.
- (1) On the basis of given function, How much price should be kept for maximum profit of firm ?
- (2) Find equilibrium production at equilibrium price.
- (3) At which value of price (P) and production (Q), the goal of firm to maximise total revenue can be possible ? 14

OR

In perfect competition a firm's total cost function $C = 200 + 10Q + \frac{5}{2}Q^2$ and Market price ₹ 50 per unit. Find the firm's total revenue, total cost, total production and maximum profit at equilibrium time.

(B) Multiple choice questions :

3

- (1) If π = profit, R = Revenue, C = cost, then what is true from the following ?
- (a) $R = \pi - C$ (b) $C = R - \pi$
(c) $\pi = R + C$ (d) $\pi = R - C$
- (2) A commodity's price (P) is ₹ 10 and it's production (Q) is 5 unit, then find out total revenue (R).
- (a) ₹ 15 (b) ₹ 5
(c) ₹ 50 (d) ₹ 100
- (3) Condition for Equilibrium of the firm is –
- (a) $\frac{dR}{dQ} = \frac{dC}{dQ}, \frac{d^2R}{dQ^2} < \frac{d^2C}{dQ^2}$ (b) $\frac{dR}{dQ} = \frac{dC}{dQ}, \frac{d^2R}{dQ^2} > \frac{d^2C}{dQ^2}$
(c) $\frac{dR}{dQ} = \frac{dC}{dQ}, \frac{d^2R}{dQ^2} = \frac{d^2C}{dQ^2}$ (d) None of the above

4. (A) One IS – LM model is given below :

14

$$Y = C + I + G$$

$$C = 80 + 0.3Y$$

$$I = 25 + 0.2Y - 8r$$

$$G = 80$$

$$L = 60 + 0.6Y - 3r$$

$$L = \bar{M}$$

$$\bar{M} = 156 \text{ (Fixed)}$$

- (i) Find the equations of IS – LM.
- (ii) Find the solution of model and find the equilibrium value of Y and r.
- (iii) If \bar{M} increase to 300, then what will be the effect on equilibrium value of Y and r ?

OR

- (i) Explain Keynes' macro Economic model with an example.
- (ii) Explain classical model of income determination.

(B) Multiple choice questions :

3

- (1) The slope of IS-curve is
- (a) Positive (b) Negative
- (c) Zero (d) Infinitive
- (2) The slope of LM-curve is
- (a) Positive (b) Negative
- (c) Zero (d) Infinitive
- (3) If $Y = C + I$ is Macro Economic demand function and $Y = C + S$ is Macro Economic supply function then what is equilibrium equation ?
- (a) $I = S$ (b) $Y = I$
- (c) $Y = S$ (d) $I = C$
-